

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Datum 21 april 2021
Betreft Uitvoering motie Sienot Dik-Faber

Geachte Voorzitter,

Op 29 januari heb ik de Kamer het eindrapport van de onafhankelijke studiegroep Invulling Klimaatopgave Green Deal toegezonden (Kamerstuk 32813, nr. 664). Deze studiegroep heeft ten behoeve van de kabinetsformatie opties in kaart gebracht om nationaal invulling te geven aan een opgehoogd Europees 2030-broeikasgasreductiedoel van ten minste 55% t.o.v. 1990.

Middels de motie van de leden Sienot en Dik-Faber (Kamerstuk 35570 XIII, nr. 37) heeft een brede vertegenwoordiging van de Kamer het kabinet verzocht om de studiegroep te vragen om voorstellen op te halen bij alle partners van het Klimaatakkoord die bijdragen aan 55% CO₂-reductie in 2030. Hiernaast werd met de motie verzocht om na afronding van het rapport input op te halen uit de brede samenleving en deze uit te werken tot concrete maatregelen, zodat deze ook beschikbaar zijn bij de kabinetsformatie.

Met mijn brief van 29 januari (Kamerstukken 32813, nr. 668) heb ik de Kamer geïnformeerd hoe ik uitvoering wil geven aan de motie en heb ik aangegeven dat alle partners bij het Klimaatakkoord reeds in de gelegenheid zijn gesteld om voorstellen aan te dragen bij de Studiegroep. Middels deze brief wil ik u informeren over de resultaten van de bespreking van het rapport met de brede samenleving en tot welke concrete aanvullende maatregelen dit heeft geleid.

Gesprek met de brede samenleving

Samen met het Voortgangsoverleg van het Klimaatakkoord is een drietal sporen uitgewerkt om het dialoog gestructureerd te voeren: (i) voor de brede samenleving, (ii) voor de klimaatakkoord partijen en (iii) voor het maatschappelijke middenveld.

Voor de brede samenleving zijn er twee breed toegankelijke debatten georganiseerd waarin het eindrapport van de Studiegroep is toegelicht en besproken. In aanvulling daarop wordt momenteel door de TU-Delft en Universiteit Utrecht middels een Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) nog onderzoek gedaan naar de mening van burgers over het klimaatbeleid. Aan de hand van het rapport van de Studiegroep wordt opgehaald hoe burgers denken dat Nederland invulling kan geven aan een ophoging van de Europese 2030-doelstelling naar 55 procent CO₂-reductie.

Voor de partijen van het Klimaatakkoord zijn er besprekingen van het rapport georganiseerd bij alle sectorale Uitvoeringsoverleggen, en met alle voorzitters van de Uitvoeringsstructuren.

Tot slot zijn er voor het maatschappelijk middenveld zes doelgroepgesprekken georganiseerd met werknemersorganisaties, het midden- en kleinbedrijf, jongeren, bewonersorganisaties, ngo's, en alternatieve energietechnologieën. Tijdens alle besprekingen zijn partijen in de gelegenheid gesteld om aanvullende maatregelen aan te leveren.

In aanvulling op deze drie sporen heb ik TNO gevraagd om onderzoek te doen naar het maatschappelijk draagvlak voor tien van de gepresenteerde maatregelen uit het Studiegroeprapport.¹ TNO heeft dit onderzoek uitgevoerd door een vragenlijst uit te zetten onder een representatieve steekproef van de Nederlandse bevolking. Met de resultaten van dit onderzoek kan het maatschappelijke draagvlak voor maatregelen desgewenst betrokken worden bij de politieke besluitvorming aan de formatietafel. Het onderzoek treft u in bijlage 1 bij deze brief.

Aanvullende maatregelen en breed gedragen reflecties

De uitvraag voor aanvullende maatregelen heeft ertoe geleid dat ik 18 maatregelen heb ontvangen en 13 position papers². De maatregelen zijn vervolgens getoetst op: 1. is de maatregel aanvullend op de maatregelen uit het studiegroeprapport, 2. is de maatregel technisch en juridisch uitvoerbaar, en 3. levert de maatregel een significante bijdrage aan het realiseren van de nationale implementatie van de verhoogde Europese klimaatdoelen.

Van de 18 ingediende maatregelen voldoen er twee aan de gestelde drie criteria. Deze twee zijn uitgewerkt tot volledige fiches, die kwalitatief en qua opbouw en inhoudelijke elementen vergelijkbaar zijn met de maatregelfiches uit het Studiegroeprapport. Daar dient wel bij vermeld te worden dat deze aanvullende fiches, in tegenstelling tot de maatregelfiches bij het Studiegroeprapport, niet

¹ TNO heeft hierbij gekozen voor de beleidsmaatregelen die het meest gericht zijn op burgers, of burgers het meest direct raken.

² De ontvangen position papers zijn te vinden op de website van het klimaatakkoord:
<https://www.klimaatakkoord.nl/documenten/publicaties/2021/03/15/brief-motie-sienot>

gevalideerd zijn door het consortium van onderzoeksbureaus dat betrokken is geweest bij de totstandkoming van het Studiegroeprapport.

Een overzicht van alle ingediende maatregelen met een beoordeling op de drie criteria treft u in bijlage 2. De uitgewerkte aanvullende maatregelfiches treft u in bijlagen 3 en 4.

Reflecties op de invulling van het Nederlandse klimaatbeleid

Naast het ophalen van aanvullende maatregelen, hebben de gesprekken ook geleid tot een viertal breed gedragen reflecties op de invulling van het Nederlandse klimaatbeleid, die ik graag met de Kamer wil delen. Deels komen deze reflecties ook terug in het brief van de voorzitters van het Voortgangsoverleg van 9 maart 2021.

1. Een gemeenschappelijke deler in de gevoerde gesprekken is de roep om de afspraken uit het Klimaatakkoord onverkort uit te voeren. Het openbreken van het Klimaatakkoord leidt, volgens de partijen met wie gesproken is, tot vertraging in de uitvoering van het Klimaatakkoord terwijl de aanscherping van de Europese ambitie juist vraagt om een versnelling. Consistentie van beleid en lange termijn zekerheid zijn hierin cruciaal en aanvullend beleid dient daarom bovenop de afspraken uit het Klimaatakkoord te worden gerealiseerd.
2. Een ander punt dat breed gedeeld werd, is de roep om versterkte interbestuurlijke samenwerking in de uitvoering. De Rijksoverheid is verantwoordelijk voor het nationale klimaatbeleid, maar de samenwerking met medeoverheden is cruciaal om hier uitvoering aan te geven. In de organisatie van de uitvoering van het Klimaatakkoord zou deze samenhang nog sterker terug moeten komen, aldus de gesprekspartners.
3. Tevens is er een brede roep om sector-overstijgende knelpunten in het energiesysteem te adresseren. De huidige aanpak met verschillende nationale programma's per sector wordt als te verkokerd ervaren. Om voortvarend aan de slag te gaan met het aanleggen van de energie-infrastructuur van de toekomst is meer coördinatie op systeemkeuzes onontbeerlijk.
4. Tot slot, na anderhalf jaar ervaring met de uitvoering van het Klimaatakkoord, blijkt dat de onderlinge afhankelijkheden groot zijn. Er is een sterke roep om meer regie en een meer programmatische aanpak van de uitvoering. Om tempo te behouden in de uitvoering is strakkere sturing nodig. Enerzijds door aan de voorkant meer programmatisch te werken, anderzijds door beter zicht te hebben op het pad richting 2030 en 2050, en daar ook de monitoring op in te richten.

De formerende partijen kunnen zich met het rapport van de Studiegroep en datgene wat nu is opgehaald bij de brede samenleving, een breed beeld vormen bij de wijze waarop er nationaal invulling kan worden gegeven aan de opgehoogde Europese 2030-doelstelling van 55% emissiereductie. Zoals eerder aangegeven

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Directie Klimaat

Ons kenmerk
DGKE-K / 21097069

zijn de precieze nationale gevolgen van de Europese ophoging van het 2030-doel afhankelijk van de uitkomsten van de onderhandelingen over de onderliggende wetgevende voorstellen (o.a. ETS, ESR en LULUCF). Deze voorstellen zullen in juni 2021 worden gepresenteerd. U wordt hier vervolgens via de gebruikelijke procedure over geïnformeerd.

B. van 't Wout
Minister van Economische Zaken en Klimaat